

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

CIEĽOVÉ POŽIADAVKY NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI MATURANTOV Z TALIANSKEHO JAZYKA ÚROVEŇ B1

BRATISLAVA 2012

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 30. 8. 2013
pod číslom 2013-10834/28677:1-0922 s platnosťou od 1. 9. 2013.

ÚVOD

Cieľom maturitnej skúšky z talianskeho jazyka je zosúladienie požiadaviek na jazykové vedomosti a rečové spôsobilosti žiakov, zjednotenie kritérií hodnotenia komunikačnej jazykovej kompetencie žiakov a dosiahnutie objektivity maturitnej skúšky. Nový typ maturitnej skúšky umožní žiakom študovať doma aj v zahraničí a uplatniť sa na európskom trhu práce.

Úroveň zvládnutia cudzieho jazyka bola špecifikovaná už v roku 2001 v dokumente Rady Európy Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie. (SERR).

Spoločný názov pre úroveň B1 a B2 je samostatný používateľ (independent learner), čo predpokladá, že žiak aktívne pristupuje k získavaniu vedomostí nielen na hodinách talianskeho jazyka, ale i prostredníctvom všetkých dostupných médií (samoštúdiom) v zhode so svojimi osobnými záujmami a profesijnou orientáciou. Požiadavky kladené na žiaka predpokladajú uvedomelý prístup žiaka k osvojeniu si cudzieho jazyka.

Model maturitnej skúšky z talianskeho jazyka je jednotný pre všetky typy stredných škôl. Podkladom pre vypracovanie cieľových požiadaviek sú Štátny vzdelávací program pre vyššie sekundárne vzdelávanie a materiál Rady Európy Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie.

Na úrovni B1 žiak:

- rozumie hlavným bodom zrozumiteľnej spisovnej vstupnej informácie o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, voľnom čase atď.,
- dokáže sa zorientovať vo väčšine situácií, ktoré môžu nastať počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí týmto jazykom,
- dokáže vytvoriť jednoduchý spojený text na témy, ktoré sú mu známe alebo o ktoré sa osobne zaujíma,
- dokáže opísať svoje skúsenosti a udalosti, sny, nádeje a ambície a stručne odôvodniť a vysvetliť svoje názory a plány.

TEMATICKÉ OKRUHY

Tematické okruhy sú pre obe úrovne rovnaké. Základom hodnotenia bude rozsah slovných zásoby, používanie gramatických štruktúr, stupeň jazykovej pohotovosti, obsahová stránka prejavu a pod.

Úlohou žiaka je zaujať stanovisko k téme a odôvodniť ho v rozhovore. Hodnotí sa vyjadrenie stanoviska, vecná argumentácia, výber faktov a informácií, gramatika.

1. Rodina a spoločnosť

- a) životopis (osobné údaje: meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav, významné momenty v živote),
- b) členovia rodiny (zovňajšok, charakter, záľuby),
- c) rodinné vzťahy (vzťahy medzi súrodencami, rodičmi a deťmi, starí rodičia, pomoc v rodine, domáce práce, všedné dni a rodinné oslavy).

2. Domov a bývanie

- a) môj domov (opis prostredia, v ktorom bývam, vybavenie miestností),
- b) bývanie v meste a na vidieku (výhody a nevýhody),
- c) ideálne bývanie (vlastné predstavy o bývaní).

3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

- a) ľudské telo,
- b) bežné a civilizačné choroby, úrazy, telesné a fyzické stavy, návšteva u lekára, v lekárni,
- c) zdravý spôsob života (správna životospráva, telesná a duševná hygiena).

4. Doprava a cestovanie

- a) prípravy na cestu, dôvody, cieľ a význam cestovania (za prácou, na dovolenku, služobne),
- b) dopravné prostriedky (výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov),
- c) individuálne a kolektívne cestovanie (spôsob a druhy dopravy, druhy ubytovania, stravovanie).

5. Vzdelávanie

- a) školský systém (typy školských zariadení, skúšky, organizácia školského roka, klasifikácia, prázdniny),
- b) vyučovanie (rozvrh hodín, predmety, prestávky, školské stravovanie, aktivity na hodine),
- c) život žiaka (voľný čas, záľuby, mimoškolské aktivity, brigády, priatelia, vreckové).

6. Človek a príroda

- a) ročné obdobia, počasie,
- b) príroda okolo nás – fauna (zvieratá voľne žijúce, v ZOO, domáce) a flóra,
- c) stav životného prostredia (znečistenie zeme, vôd, ovzdušia), prírodné katastrofy.

7. Voľný čas, záľuby a životný štýl

- a) možnosti trávenia voľného času,
- b) organizovaný voľný čas (mimoškolské aktivity, krúžky, brigády),
- c) individuálne záľuby (umenie, kultúra, hudba, knihy, šport, domáce práce, príroda).

8. Stravovanie

- a) jedlá a nápoje počas dňa (raňajky, obed, večera), obľúbené jedlo,
- b) stravovacie možnosti a zariadenia (stravovanie v škole, doma, v reštaurácii),
- c) národné kuchyne – zvyky a špeciality (suroviny, jedlá, stolovanie).

9. Multikultúrna spoločnosť

- a) sviatky - zvyky a tradície (cirkevné a štátne sviatky, folklórne tradície a rôzne podujatia),
- b) spolunažívanie ľudí rôznych národností v jednej krajine,
- c) zblížovanie kultúr (kontakty kedysi a dnes), osobné kontakty s inými kultúrami, tolerancia.

10. Obliekanie a móda

- a) vplyv počasia a podnebia na odievanie,
- b) odev a doplnky na rôzne príležitosti,
- c) výber oblečenia (móda, vek, vkus, nálada, možnosti), starostlivosť o oblečenie.

11. Šport

- a) druhy športu (kolektívne, individuálne, letné a zimné, atraktívne športy, rekreačný a profesionálny šport),
- b) šport, ktorý ma zaujíma (aktívne, pasívne), dôvody,
- c) význam športu pre rozvoj osobnosti (fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti, charakter).

12. Obchod a služby

- a) nákupné zariadenia (obchody, hypermarkety, trhoviská),
- b) služby (pošta, banka, polícia, čerpacia stanica),
- a) reklama a vplyv reklamy na zákazníkov.

13. Krajiny, mestá a miesta

- a) dôležité miesta v mojom živote (rodisko, miesto štúdií, miesto trávenia víkendov a prázdnin),
- b) sprevádzanie turistov (privítanie, základné informácie o pobyte),
- b) turisticky zaujímavé miesta (hrady, zámky, kúpele, jaskyne) a mestá.

14. Kultúra a umenie

- a) možnosti kultúry v meste a na vidieku (múzeá, výstavy, divadlá, kiná, koncerty, cirkus, tanec),
- b) obľúbená oblasť kultúry a umenia (žánre, známe osobnosti),
- c) návšteva kultúrneho podujatia.

15. Knihy a literatúra

- a) knihy, e-knihy - výber, čítanie,
- b) obľúbený autor a žánre,
- c) prečítané dielo spisovateľa krajiny, ktorej jazyk sa učím (život a dielo spisovateľa).

16. Človek a spoločnosť

- a) morálka (správanie sa mladých a starších ľudí, etická výchova v rodine a v škole),
- b) spoločenská etiketa – stretnutia, pozdravy a blahoželanania, etiketa návštev: dôvody a čas, témy rozhovorov, pohostenie,
- c) normy a ich porušovanie (morálka a zákon, nedorozumenie a konflikt).

17. Komunikácia a jej formy

- a) typy komunikácie a jej význam (verbálna, neverbálna),
- b) komunikácia v rôznych situáciách (na verejnosti a v súkromí medzi mladými, mladými a staršími, na ulici, v škole, v rodine, v každodennom živote, vo výnimočných situáciách),
- c) moderné formy komunikácie (mobilný telefón, počítač - elektronická pošta, internet).

18. Masmédiá

- a) typy masovokomunikačných prostriedkov (ich využitie, výhody, nevýhody),
- b) tlač (noviny, časopisy, rubriky) - výber, nákup, čítanie – obľúbené články,
- c) rozhlas, televízia (obľúbené typy programov, sledovanosť).

19. Mládež a jej svet

- a) charakteristika mladých (zovňajšok, móda; vnútorná charakteristika: typické vlastnosti, záujmy),
- b) postavenie mladých v spoločnosti (práva a povinnosti, možnosti štúdia, práca, mladé rodiny),
- c) vzťahy medzi rovesníkmi a generačné vzťahy (konflikty - príčiny, prejavy, dôsledky).

20. Zamestnanie

- a) typy povolání (fyzická a duševná práca), voľba povolania, jej motivácia,
- b) trh práce (ponuka pracovných miest a nezamestnanosť, žiadosť o zamestnanie, profesijný životopis, prijímací pohovor),
- c) pracovný čas a voľný čas (zdokonaľovanie práce, nové technológie).

21. Veda a technika v službách ľuďstva

- a) život kedysi a dnes (výdobytky vedy a techniky a životná úroveň, prístroje v domácnosti),
- b) pozoruhodné objavy a vynálezy vedy a techniky,
- c) veda a technika v službách človeka (elektronika, informatika, jadrová fyzika...).

22. Vzory a ideály

- a) pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti, ideálny človek, kritériá hodnôt,
- b) človek, ktorého si vážim,
- c) skutoční a literárni hrdinovia.

23. Vzťahy medzi ľuďmi

- a) medziľudské vzťahy (v rodine a v škole, susedské, generačné),
- b) priateľstvo a láska (hodnotový systém, postoje, stretnutia, oslavy),
- c) spoločenské problémy (vzťah spoločnosti a jednotlivcov k postihnutým, závislým a bezdomovcom).

24. Slovensko

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesta, ktoré by som odporučil cudzincom,
- c) zvyky, tradície, konvencie.

25. Krajina, ktorej jazyk sa učím

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesto, ktoré by som rád navštívil,
- c) výnimočnosť, zvyky, tradície a konvencie.

CIEĽOVÉ KOMPETENCIE

Cieľové kompetencie sú všeobecne formulované požiadavky na vedomosti a zručnosti, ktoré si má žiak osvojiť, ak chce štúdium cudzieho jazyka ukončiť maturitnou skúškou.

Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie používateľa cudzieho jazyka zahŕňajú jeho vedomosti a praktické schopnosti, osobnú zainteresovanosť aj schopnosť učiť sa.

Žiak:

- uplatňuje vedomosti týkajúce sa zemepisných, hospodárskych, spoločensko-ekonomických a kultúrnych reálií,
- porovnáva reálie krajín, kde sa hovorí taliansky, s reáliami vlastnej krajiny,
- správa sa v súlade s konvenciami príslušných krajín,
- uplatňuje získané vedomosti a schopnosti v každodennom živote,
- chápe potrebu celoživotného vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- získava nové vedomosti a schopnosti uvedomelo,
- opakuje si osvojené vedomosti a dopĺňa si ich,
- uplatňuje stratégie učenia sa cudzieho jazyka,
- uplatňuje osvojené vedomosti a schopnosti v príprave na svoje budúce povolanie.

Komunikačná jazyková kompetencia

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa talianskym jazykom hovorí. Komunikačná jazyková kompetencia zahŕňa nasledovné zložky:

a) jazykové kompetencie

Žiak pozná a používa:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia),
- morfológické a syntaktické javy (gramatická kompetencia), slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia),

- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortografická a ortoepická).

b) sociolingválne kompetencie

Žiak vie:

- komunikovať v rôznych spoločenských úlohách v bežných komunikačných situáciách,
- používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky v súlade so sociokultúrnym úzom v taliansky hovoriacich krajinách,
- správne reagovať v rôznych spoločenských situáciách (pozdravy, oslovenie, nadviazanie rozhovoru, zvolania),
- dodržiavať konvencie slušnosti (vyjadrenie záujmu o druhého, výmena názorov, informácií, vyjadrenie obdivu, srdečnosti, pohostinnosti, obdarovanie, vyhýbanie sa priamym príkazom, vyjadrenie poľutovania, ospravedlnenia, vyhýbanie sa opravovaniu, protirečeniu, poučovaniu, primerané používanie slov ďakujem, prosím, vyhýbanie sa vyjadreniu asertívnej nadradenosti, neprimeranému sťažovaniu sa, neprimeranej nespokojnosti),
- používať výrazy ľudovej múdrosti (príslovia, porekadlá, ustálené spojenia), si uvedomiť rozdiely registra (veľmi formálneho, formálneho, neformálneho, rodinného, intímneho).

Žiak dokáže uplatňovať širokú škálu jazykových funkcií, používajúc bežné prostriedky neutrálneho štýlu. Uvedomuje si konvencie slušnosti a podľa nich aj koná.

Uvedomuje si najvýznamnejšie rozdiely medzi zvyklosťami, postojmi, životnými hodnotami v krajinách, ktorých jazyk sa učí, a porovnáva ich s vlastným postojom, životnými hodnotami a zvyklosťami vo vlastnej krajine.

c) pragmatické kompetencie

Žiak vie:

- ako prehovoriť (zámer, téma, následnosť, príčina, kohézia, koherencia, štýl, register, rétorika),
- ako funkčne využívať jazykové prostriedky na získavanie informácií, vyjadrenie postojov (súhlas, nesúhlas), na vyjadrenie modalít (povinnosť, schopnosť), vôle (túžby, zábery), emócií, (radosť, uspokojenie, nevoľa, záujem, prekvapenie, rozčarovanie, strach), na vyjadrenie etických zásad (ospravedlnenie, ľútosť, poľutovanie, súhlas, nesúhlas, pozdravenie, žiadosť, odmietnutie, začatie, udržiavanie a ukončenie rozhovoru),
- ako zostaviť prehovor vzhľadom na interaktívnu (výmena informácií) alebo transakívnu (sprostredkovanie informácií) schému.

KOMUNIKAČNÉ JAZYKOVÉ ČINNOSTI A STRATÉGIE

V obidvoch častiach maturitnej skúšky (externej i internej) sa preverujú receptívne (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) a produktívne (ústny prejav a písomný prejav) rečové činnosti a stratégie.

Počúvanie s porozumením

Žiak rozumie krátkym jednoduchým monologickým, dialogickým a kombinovaným ústnym prejavom informatívneho charakteru s tematikou každodenného života, ktoré sú prednesené v štandardnej taliančine a primeranom tempe reči.

Cieľové požiadavky

Žiak dokáže:

- porozumieť jednoducho vyjadreným faktografickým informáciám o častých každodenných témach alebo tých, ktoré sa vzťahujú na zamestnanie, identifikujú všeobecné správy aj konkrétne detaily za predpokladu, že reč je zreteľne artikulovaná vo všeobecne známom prízvuku,
- porozumieť hlavným myšlienkam podaným spisovným jazykom na známe témy, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, škole, vo voľnom čase atď., vrátane krátkych rozprávání (SERR, s. 68).

Čítanie s porozumením

Žiak rozumie jednoduchým textom informatívneho a faktografického charakteru, primerane náročným textom s tematikou každodenného života a jednoduchším beletrizovaným textom.

Cieľové požiadavky

Žiak dokáže na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty o témach vzťahujúcich sa na oblasť jeho záujmu (SERR, s. 71).

Ústny prejav - interakcia

Žiak dokáže:

- s istou dávkou sebadôvery komunikovať o známych i menej bežných záležitostiach, vzťahujúcich sa na jeho záujmy a odbornú oblasť. Dokáže získavať, odovzdávať, overovať a potvrdzovať informácie, riešiť menej bežné situácie a vysvetliť príčinu a podstatu problému,
- vyjadrovať svoje myšlienky na abstraktnejšie témy, akými sú napríklad filmy, knihy, hudba atď.,
- využiť široký okruh jednoduchého jazyka na zvládnutie väčšiny situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania. Dokáže sa bez prípravy zapojiť do rozhovoru na známe témy, vyjadriť osobné názory a vymieňať si informácie o témach, ktoré sú mu známe, ktoré sú pre neho osobne zaujímavé, alebo sa vzťahujú na každodenný život (napríklad rodina, záľuby, práca, cestovanie a aktuálne udalosti), (SERR, s. 76).

Ústny prejav - produkcia

Žiak vie súvislo a s využitím jednoduchších jazykových prostriedkov hovoriť o svojich

skúsenostiach, pocitoch, zážitkoch. Vie odôvodniť a vysvetliť svoj názor. Dokáže porozprávať jednoduchý príbeh a prerozprávať obsah prečítaného alebo vypočutého textu a vyjadriť svoj postoj.

Cieľové požiadavky

Žiak:

- reaguje na podnety jazykovo správne, zrozumiteľne a primerane situácii,
- vie začať, udržiavať a ukončiť rozhovor,
- vie správne reagovať na partnerove repliky v prirodzených a simulovaných situáciách, v situačných dialógoch,
- vie predniesť krátky monológ na určitú tému,
- vie opísať obrázky, mapy, diagramy, porovnať ich a vysvetliť súvislosti.

Písomný prejav

Žiak vie napísať jednoduchý súvislý prejav na témy z každodenného života a dokáže vyjadriť svoje postoje, pocity a dojmy. Vie správne používať základné lexikálne, gramatické, syntaktické a štylistické prostriedky vo formálnom a neformálnom písomnom prejave. Správne používa kompozičné postupy s ohľadom na obsah, adresáta písomného prejavu a slohový útvar.

Cieľové požiadavky

Žiak vie:

- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie,
- napísať primerane náročný súkromný list,
- napísať kratší úradný list: žiadosť o informáciu, sprievodný list, krátku správu,
- opísať predmet, miesto, osobu, udalosť (opis),
- napísať príbeh (rozprávanie),
- napísať krátky súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru a pocitov.

Žiak dokáže:

- vytvoriť priamočiary opis o rôznych známych predmetoch v rámci vlastnej oblasti záujmu,
- pomerne plynulo podať priamočiare rozprávanie alebo opis ako lineárny sled myšlienok,
- podrobne opísať zážitky, ktoré zachytávajú pocity a reakcie,
- opísať podrobnosti o nepredvídateľných javoch, napríklad o nehode,
- vyzozprávať zápletku filmu alebo knihy a opísať svoje reakcie,
- opísať svoje sny, nádeje a ambície,
- opísať udalosti, či už reálne, alebo vymyslené,
- vyzozprávať príbeh (SERR, s. 60).

Celková písomná produkcia

Žiak dokáže napísať jednoducho členený súvislý text na celý rad známych tém vo svojej oblasti

záujmu spájaním krátkych odlišených prvkov do lineárneho sledu (SERR, s. 63).

Všeobecná písomná interakcia

Žiak dokáže:

- poskytovať informácie a myšlienky na abstraktné aj konkrétne témy, pomerne presne kontrolovať informácie, pýtať sa na problémy alebo ich vysvetľovať,
- písať osobné listy a poznámky, vyžiadať si alebo poskytnúť jednoduché dôležité informácie a vysvetliť, čo považuje za dôležité (SERR, s. 85).

Korešpondencia

Žiak dokáže:

- napísať osobné listy s uvedením noviniek a vyjadrením myšlienok na abstraktné alebo kultúrne témy, akými sú hudba a filmy,
- podrobne napísať osobné listy opisujúce skúsenosti, pocity a udalosti (SERR, s. 85).

JAZYKOVÉ KOMPETENCIE

Nasledujúce príklady ilustrujú funkcie jazykových prostriedkov. Príklady uvádzané pri jednotlivých gramatických javoch zdôrazňujú funkčnosť gramatických štruktúr. Z toho dôvodu pri jednoduchých gramatických javoch slúžia príklady len na ilustráciu (viď zámenná).

1. Zvuková stránka jazyka

Žiak:

- správne vyslovuje samohlásky (otvorené, zatvorené, krátka a dlhá výslovnosť),
- ovláda výslovnosť spoluhlások (c, g, z, s, gn, gli, sc),
- dokáže správne vyslovovať zdvojené spoluhlásky,
- správne kladie prízvuk.

2. Grafická stránka jazyka

Žiak dokáže:

- graficky zaznamenať súvislý text, týkajúci sa známych tematických oblastí,
- zachytiť zdvojené spoluhlásky a správne ich zaznamenať,
- graficky označiť nevyslovené hlásky (h, i – ciao, hotel, hanno, chilo, ghepardo),
- označiť elíziu (vypúšťanie koncovej samohlásky) pomocou apostrofu,
- správne označiť tupý a ostrý prízvuk (novità, virtù, caffè).

3. Slovná zásoba

Žiak si má osvojiť frekventované jazykové prostriedky a ustálené frazeologické jednotky

vo vymedzenom rozsahu minimálne 1800 – 2000 jednotiek produktívne a minimálne 500 slov receptívne.

Žiak:

- rozozná kategórie v rámci jednotlivých slovných druhov,
- ovláda spôsoby tvorenia slov,
napr. odvodzovaním (predpony, prípony): passare – sorpassare, cambiare – cambiamento;
skladaním: fuoristrada, senzاتetto, pallavolo;
skracovaním: frigorifero – frigo, fotografia – foto,
- vie používať synonymá, antonymá, homonymá,
- vie používať frekventované frazeologizmy,
- vie vysvetliť význam slov pomocou výkladu, opisu, synonyma, prekladu,
- vie používať slovníky a príručky,
- vie používať frekventované skratky,
- dokáže pochopiť viacvýznamové slová na základe kontextu, či situácie.

4. Morfológia a syntax

4.1 Morfológia

Členy (articoli)

- Určitý člen (articolo determinativo)
  - **v mužskom rode, jednotnom aj množnom čísle**
il ragazzo – i ragazzi lo studente – gli
studenti lo zio – gli zii l'occhio – gli occhi
  - **v ženskom rode, jednotnom i množnom čísle**
la ragazza – le ragazze
l'amica – le amiche
- Neurčitý člen (articolo indeterminativo)
  - **v mužskom rode, v jednotnom čísle**
un ragazzo
uno studente
uno zio un
occhio
  - **v ženskom rode, v jednotnom čísle**
una ragazza
un'amica
- Delivý člen (articolo partitivo)
  - **v jednotnom čísle pre označenie časti celku**
Mi porti **del** formaggio.

- *v množnom čísle pre vyjadrenie neurčitého množstva (náhrada za neurčitý člen)*
Sono **dei** ragazzi italiani. Ho visto **dei** bambini al parco.
- Vypustenie člena
  - *pri menách osôb a názvoch miest*
Sono di Milano. Gianni lavora in banca.
  - *pri osloveniach*
ArrivederLa, professore.
Buon giorno, dottore.
  - *v nápisoach*
Ristorante. Parcheggio vietato.
  - *v doplnku, pri vyjadrení národnosti alebo zamestnania*
Giulia è italiana. Michele è medico.

Podstatné mená (nomi)

- Rod podstatných mien
  - *mužský rod (M)*
O – fratello
mercato
E – presidente
pane
  - *ženský rod (F)*
A – donna
cucina
E – madre
classe
- Číslo podstatných mien
  - *jednotné číslo*
M il fratello
lo zaino
l'albergo
F la donna
la madre
  - *množné číslo*
i fratelli
gli zaini
gli alberghi
le donne
le madri
- Podstatné mená, ktoré v množnom čísle nemenia svoj tvar
  - *podstatné mená s označeným prízvukom*: la città, la bontà, il caffè
  - *skrútené podstatné mená*: la foto, la bici, la moto
  - *podstatné mená zakončené na spoluhlásku*: il film, il bar, il tram
- Pád (vyjadrenie pádových vzťahov pomocou predložiek)
  - *di*: i capelli di Maria, il colore del vestito
  - *a*: Telefono a Giorgio. Scriviamo agli amici.

Prídavné mená (aggettivi)

- Rod prídavných mien

- *dvojvýchodné prídavné mená (dve koncovky)*

- mužský rod

- ženský rod

- O – rosso, moderno

- A – rossa, moderna

- *jednovýchodné prídavné mená (jedna koncovka)*

- E – grande, elegante

- Číslo prídavných mien

jednotné číslo   *množné číslo*

alto M

alti

pesante M

pesanti

alta F

alte

pesante F

pesanti

- Spojenia prídavného mena s podstatným menom

- *napríklad*: acqua minerale, museo nazionale, moda italiana, centro storico

- *výnimky*: una bel ragazzo, una grande fame, un buon ristorante

- *zhoda podstatného a prídavného mena v rode a v čísle*: La cucina italiana è ottima.

- Vybrané prídavné mená označujúce farby

una maglietta rosa – magliette rosa

un vestito blu – vestiti blu

- Stupňovanie prídavných mien

- *pravidelné* caro – più caro – il più caro, caro – meno caro – il meno caro

- *nepravidelné*

grande

maggiore

il maggiore

piccolo

minore

il minore

buono

migliore

il migliore

cattivo

peggiore

il peggior

alto

superiore

basso

inferiore

Zámená (pronomi)

- Osobné zámená neprízvučné

3. pád

Devo telefonargli.

Posso dar**Le** un consiglio?

4. pád

Dobbiamo chiamar**lo** subito. Dove sono i ragazzi? **Li** cerchiamo.

- Osobné zámená prízvučné

Cerco **te**, non **lei**. Questi fiori sono per **te**.

- Postavenie osobných zámen pri imperatív

tykanie

Portami quel libro, per favore!

Mostraci le foto!

Spiegamelo!

Non farlo!

vykanie

Mi porti la lista, per favore!

Mi dica!

Ce lo racconti!

Non **lo** faccia!

- Privlastňovacie zámená (pronomi possessivi)

– *tvary*: la mia casa, il tuo libro, le nostre amiche, le sue sigarette, la sua macchina

– *vypustenie určitého člena pred privlastňovacím zámenom*

➤ *pri oslovení*: mamma mia!

➤ *po slovese essere v prísudkovom postavení*: Questa macchina è sua.

➤ *pred podstatným menom, ktoré vyjadruje príbuzenský vzťah (len v jednotnom čísle)*

mio fratello, tua madre, sua sorella

- Opytovacie zámená (pronomi interrogativi)

– *che, quale, come*: **Che** giorno è oggi?

Quale vino preferisci: bianco o rosso?

Come ti chiami?

- Vzťahné zámená (pronomi relativi)

– *che, il quale, cui*: Il dolce **che** hai preparato era ottimo.

– *quello che*: Dice sempre **quello che** pensa.

- Zvratné zámeno (pronome riflessivo)

– *neprízvučné si*: Di solito **si** alza alle sette. Ancora **si** fermano un momento in banca.

- Zámenná častica **ne**

– *v spojení s číslovkami*: **Ne** prendo tre chili.

– *v spojení vyjadrujúcom množstvo*: **Ne** conosco tanti.

- **ako zastúpenie predložky di + pod. meno, zámeno, príslovka:**
Non **ne** so niente. Dobbiamo parlar**ne**.

Číslovky (numeri)

- Základné (numeri cardinali)
  - **tvary:** uno, sette, undici, quindici, venti, centotrenta, novecento, centomila, cinquecentomila, due milioni, un miliardo
  - **používanie:** lezione undici, pagina ventitre, un milione di corone, alle otto di sera
- Radové (numeri d'ordine)
  - **tvary:** il primo piano, la seconda strada a destra, a prima vista, la prima classe
  - **používanie:** la terza volta, il sedicesimo secolo, la Seconda guerra mondiale, prima visione, primo ministro
- Zlomky (frazioni)
2/3 due terzi,   3/4 tre quarti,   2/5 due quinti

Slovesá (verbi)

- Tvorenie a používanie slovesných spôsobov a časov sloviess
  - **pravidelných – 1. triedy typu „parlare“**
  - **pravidelných – 2. triedy typu „prendere“**
  - **pravidelných – 3. triedy typu „aprire“ a capire“**
  - **frekventovaných nepravidelných**
  - **zvratných**
  - **pomocných a modálnych**
- Oznamovací spôsob (indicativo)
  - **rod činný:** Paolo chiama Maria.
  - **rod trpný:** Maria è chiamata da Paolo.
- Prítomný čas (presente) napr. Nino studia tutta la sera.
- Jednoduchý budúci čas (futuro semplice) napr. Domani andrò dal meccanico.
- Minulý čas zložený (passato prossimo) napr. I turisti hanno visitato il museo.
Siamo arrivati tardi alla stazione.
- Imprefektum (imperfetto) napr. Da bambino suonava il violino.
- Predminulý čas (trapassato prossimo) napr. Il cane sentiva che qualcuno si era avvicinato.
- Rozkazovací spôsob (imperativo) napr. Rispondimi! Raccontacelo! Non parlare! Vada dritto! Faccia presto! Non ci vada!
- Podmieňovací spôsob (condizionale)
  - **prítomný (condizionale presente):** Anche noi andremmo in Italia. Ti aiuterebbero volentieri.

- Konjunktív (congiuntivo)
  - **prítomný (congiuntivo presente)**: Penso che sia una cosa facile.
- Najdôležitejšie väzby sloviess predložkami: riuscire a fare, pensare di partire, andare a fare, cominciare a studiare, finire di, leggere, partire per Firenze, dimenticare di, prendere, decidere di andare
  - **zhoda prítastia minulého s predmetom**:
Non li abbiamo visti stamattina. Ecco la frutta. L'ho comprata oggi.
  - **verbonominálne väzby**: fare il bucato, fare le spese, fare il bagno, prendere il treno, prendere il sole, prendere la multa

Príslovky (avverbi)

- Tvorba
chiaro – chiara – chiaramente
veloce – veloce – velocemente
facile – facilmente
particolare – particolarmente
- Stupňovanie prísloviess
  - **pravidelné**: velocemente – più velocemente – il più velocemente
tardi – più tardi – il più tardi
  - **nepravidelné**: bene – meglio – benissimo / meglio di tutti
- Klasifikácia prísloviess
  - **miesta**: qui, lontano, qui vicino
  - **čas**: adesso, subito, ora, mai, poi, oggi, domani
  - **spôsobu**: bene, male, facilmente, fortemente
  - **príslovky určujúce množstvo**: molto, tanto, poco, troppo, assai
  - **potvrďujúce príslovky**: sicuramente, certamente, davvero
  - **príslovky pochybnosti**: forse, probabilmente

Predložky (preposizioni)

- **predložky určujúce miesto**: a Roma, in Italia, a scuola, in ufficio, sulla strada, in piazza, in giardino
- **predložky vyjadrujúce vlastnícky vzťah**: la macchina di Gino, gli occhiali di Paola
- **predložky vyjadrujúce časový vzťah**: Lavora qui da tre anni. Finiamo fra venti minuti.
- **predložky vyjadrujúce spôsob**: Sono tornati in fretta.
Abbiamo ascoltato con molta attenzione.
- **predložky vyjadrujúce prostriedok**: Non posso dirtelo per telefono.

- *predložky vyjadrujúce účel*: Siamo qui per parlare di queste cose.
- Predložkové väzby so slovesom
  - *slovesá, ktoré nepoužívajú predložku*: Possiamo partire. Sento i rumori.
  - *predložka a*: Cominciamo a studiare la lingua italiana.
  - *predložka di*: Spesso dimentica di chiudere la finestra.
  - *predložka da*: Prendiamo qualcosa da bere.
- Zložené predložky
  - vicino a, davanti a, fino a, oltre a, invece di, prima di
- Spájanie predložiek s určitým členom (preposizioni articolate)
- Predložky di, da, a, in, su

Lavora dalla mattina alla sera.
Ci siamo divertiti sulla spiaggia.
Luigi è appena tornato dalla scuola.

Spojky (congiunzioni)

- *prirad'ovacie spojky*: Questo vestito è bello **ed** elegante.
- *podrad'ovacie spojky*: Oggi non vengo **perché** sono impegnata.
Quando finiamo il lavoro, andiamo al cinema.

Častice (particelle)

- *uvádzacie slová*: ecco, dunque, comunque
- *zámenné častice*: ne, ci, la

Citoslovcia (interiezioni)

- oh!, ecco! ci siamo! puh!

4.2 Syntax

Jednoduchá veta

- Slovosled jednoduchej oznamovacej vety

Paolo ascolta la radio tutta la sera.
Adesso passiamo vicino al Colosseo.
Voglio raccontarvi una storia interessante.
- Postavenie podstatného a prídavného mena

napr. un libro interessante

una signora gentile
un piatto semplice **ALE** una bel ragazzo, una grande casa

- Zdôraznenie predmetu
I piatti **li** possiamo lavare più tardi.
L'italiano **lo** studio da tanti anni.
- Zápor
Oggi **non** lavoro.
Non ti ascoltano.
Non mi piacciono gli spinaci.
Non studiano **mai**.
Non mangia **nemmeno** lui.
Nemmeno lui mangia.
- Porovnávanie
Milano è più grande **di** Firenze.
Sono più alta **di** lei.
Per me è più bello leggere **che** seguire la TV.
Questo libro è più utile **che** divertente.

Súvetie

- Prirad'ovacie súvetia
Maria legge un giornale a la sua amica telefona.
Prima mangiamo qualcosa e dopo andiamo al cinema.
- Podrad'ovacie súvetia
  - *s vedl'ajšou vetou podmetovou*: E' chiaro che lui ci risponderà.
  - *s vedl'ajšou vetou predmetovou*: Sappiamo che è molto difficile.
  - *s vedl'ajšou vetou prívlastkovou*: Ti piacciono i fiori che ti ho portato?
  - *s vedl'ajšou vetou príslovkovou*: Possiamo fermarci dove ci pare.
  - *s vedl'ajšou vetou časovou*: L'ho visto mentre saliva in macchina.
  - *s vedl'ajšou vetou účelovou*: Siamo venuti per salutarti.
  - *s vedl'ajšou vetou dôvodovou*: Visto che stava male non è venuto alla riunione.
- Krátenie viet pomocou príchastia minulého
Arrivata a casa, ha acceso la radio.
Finita la lezione, i ragazzi sono andati a mangiare.
- Podmienkové súvetie
Se vieni, ti preparo una cena.
Se verrai, non ti pentirai.

Časová súslednosť

- ***súčasnosc'***: Ieri mi ha detto che voleva tornare.
- ***predčasnost'***: Ci ha annunciato che aveva vinto il concorso.

Úpravy cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z talianskeho jazyka úroveň B1 pre žiakov so zdravotným znevýhodnením

Žiaci so sluchovým postihnutím

Počúvanie s porozumením

Požiadavky, ktoré vyžadujú auditívnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa druhu a stupňa sluchového postihnutia.

Zvuková stránka jazyka

Požiadavky súvisiace s výslovnosťou sa upravujú a nepresnosti výslovnosti v interpretovaní textu sa nehodnotia.

Nepresnosti vo výslovnosti nie sú prekážkou v komunikácii v talianskom jazyku.

Žiaci so zrakovým postihnutím

Tematické okruhy

Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.

Čítanie s porozumením

Požiadavky, ktoré vyžadujú vizuálnu skúsenosť, sa upravujú alebo vypúšťajú podľa stupňa zrakového postihnutia.

Žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Nepresnosti vo výslovnosti nie sú prekážkou v komunikácii v talianskom jazyku.

Nepresnosti výslovnosti a plynulosti reči v interpretovaní textu sa nehodnotia.

Žiaci s telesným postihnutím

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s vývinovými poruchami učenia

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci chorí a zdravotne oslabení

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s poruchami správania

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Žiaci s poruchami aktivity a pozornosti

Cieľové požiadavky pre túto skupinu žiakov sú totožné s cieľovými požiadavkami pre intaktných žiakov.

Použitá literatúra

KIŠŠOVÁ, J. a kol. 2009. *Pedagogická dokumentácia z talianskeho jazyka. Úroveň B1*. Štátny pedagogický ústav: 2009. 74 s. ISBN 978-80-89225-87-3.

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Učenie sa, vyučovanie, hodnotenie. Bratislava: Štátny pedagogický ústav. 2006. 252 s. ISBN 80-85756-93-5.